Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston asiantuntijakuuleminen 5.10.2022

Katsaus maataloustuotteiden maailmanmarkkinatilanteeseen ja Suomen peltokasvien satoon

Maa- ja metsätalousministeriö

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen

Yleistä maataloustuotemarkkinoilta

Fokuksessa (2022 =>) tuotantopanosten kohoavat hinnat ja saatavuus, maataloustuotannon heikko kannattavuus, Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan aiheuttamat vaikutukset maataloussektorilla ja sekä näiden eri tekijöiden vaikutus elintarvikkeiden tuotantoon, hintakehitykseen ja edelleen kuluttajahintoihin.

Vilja- ja öljykasvien tuotanto & kysyntä maailmalla 2022/23 (IGC ennuste 22.9.2022):

- ✓ vehnäsato ennätyksellinen ja samoin kysyntä, loppuvarastot suurenevat
- ✓ maissilla tuotanto -4,2% vrt. viime vuoden ennätyssato, kysyntä -1,8%, varastot alenevat
- ✓ Soijalla ennätyssato ja samoin kysyntä, loppuvarastot suurenevat

Maailman vilja- ja öljykasvitaseen (pääkasvit) näkökulmasta tilanne rauhallisempi kuin viime keväänä. Viljojen hintojen nousu taittui toukokuussa laskuun. Mutta edelleen…

Mixed trends in 22/23 world production, with total grains output forecast 2% lower y/y, albeit still larger than average

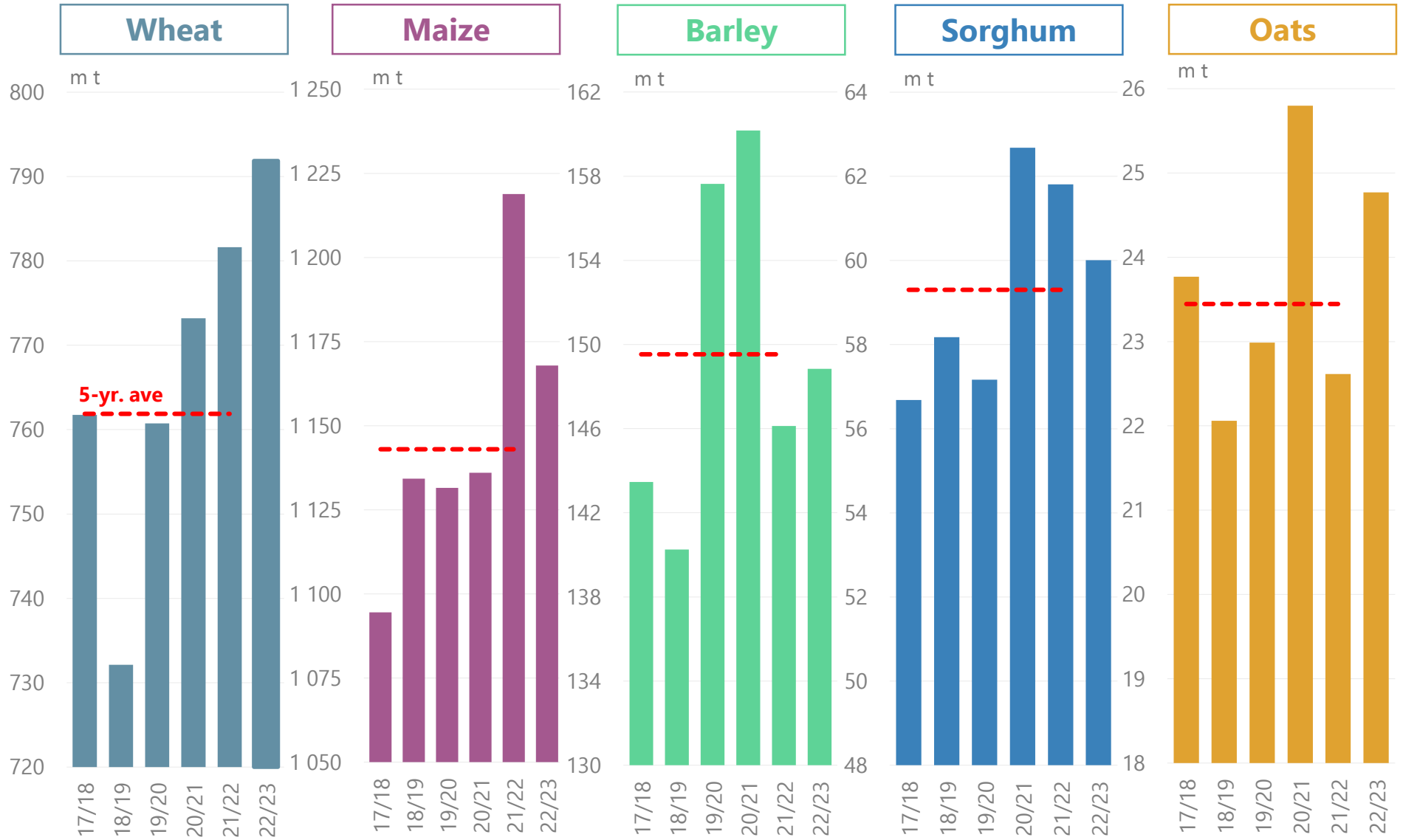

Grains/oilseeds export prices have retreated from the May peak, quoted below late-Feb levels, but remain historically high

… Venäjän sotatoimiin Ukrainassa liittyvät suorat ja välilliset vaikutukset pitävät yllä jännitettä maataloustuotteiden maailmanmarkkinoilla (hinta & saatavuus) ja erityisesti EU:ssa.

- Ensi talven energiatilanne EU:ssa, hinta & häiriötön saatavuus?
- Peltolannoitteiden valmistus (EU:ssa) ja hinta? Vaikutus tuotantoon 2023?
- Ukrainan tämän vuoden viljasato (n. -38%) ja sen vientimäärä (n. -38%)?
- Ukrainan maataloustuotteiden vientilogistiikka (Mustanmeren vientiväylät, EU:n solidaarisuuskäytävät)? Kansainvälinen ruokaturva …
- Venäjällä ennätyksellinen viljasato ja vientipotentiaali, mutta millainen rooli vientimarkkinoilla.
- Maailman talous kääntymässä taantumaan? Vaikutus maataloustuotantoon
- Kiina on iso maatalousraaka-ainetuoja, mutta entä 2023? Kiinan viljasatonäkymä 2023? Intian vehnän vientipolitiikka 2023? € vs US $? ja …

Paine korkeisiin hintoihin ja voimakkaisiin hintavaihteluihin säilyy.

Elintarvikkeiden kuluttajahintainflaatio nousu-uralla

- Maatalousraaka-aineiden hinnannousu, energia, tuotantopanosten hinta ja saatavuusvaikeudet … => vaikutus kertautuu läpi elintarvikeketjun.
- Hintojen vahvistuminen alkoi jo 2021 (elvytystoimet korona-aikana), kiihtyi Venäjän hyökättyä Ukrainaan, kustannusten nousu näkyy viiveellä => inflaatio voimistuu edelleen(?)
- Elintarvikkeiden kallistumisen lisäksi kuluttajien tilannetta kärjistää muu kustannusnousu

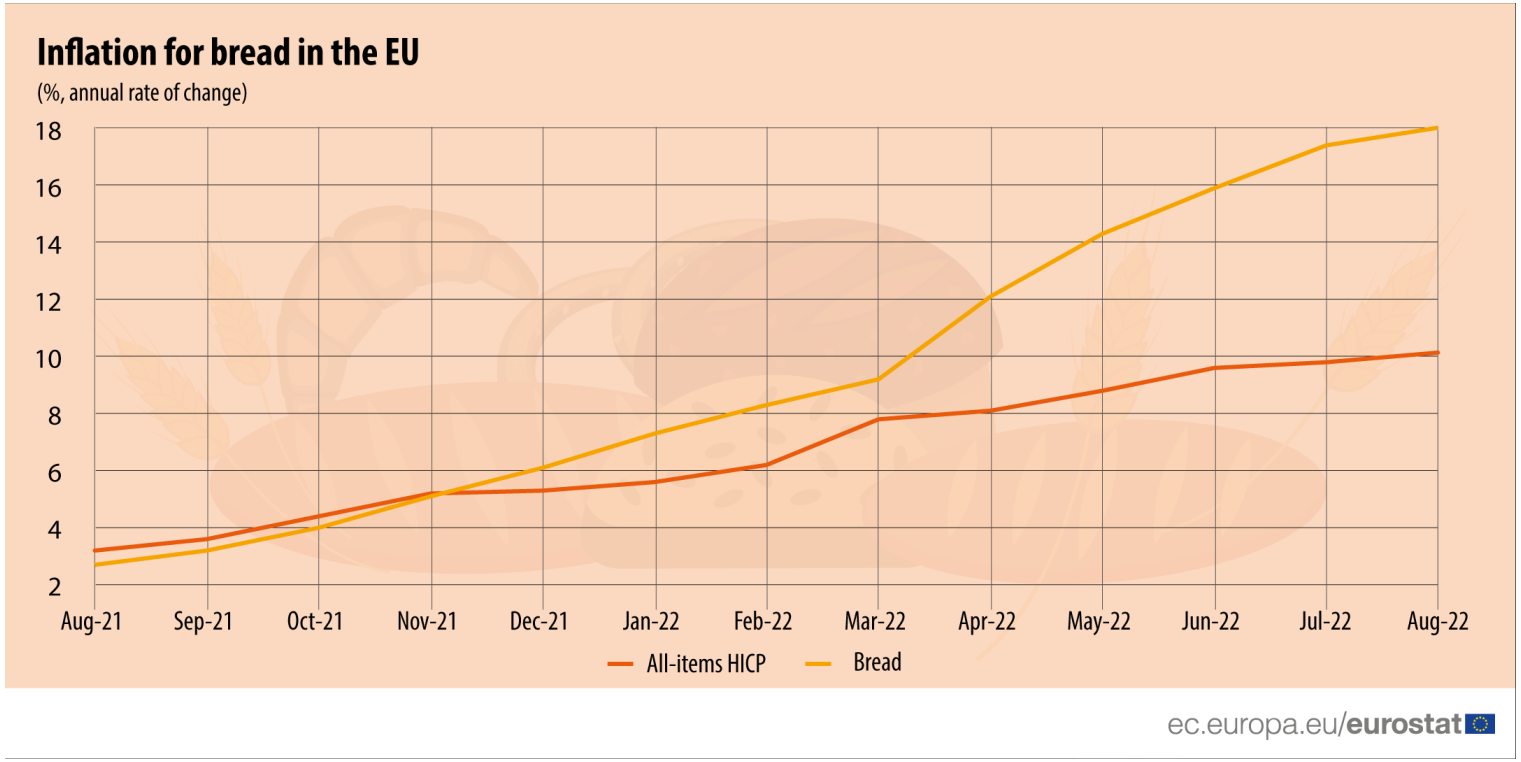

Markkinatilanne EU:ssa

- Poikkeuksellinen säätila heikensi EU:n satoa erityisesti keväällä kylvetyillä kasveilla. Syysviljojen ja –öljykasvien sato lähellä 5v keskiarvoa.

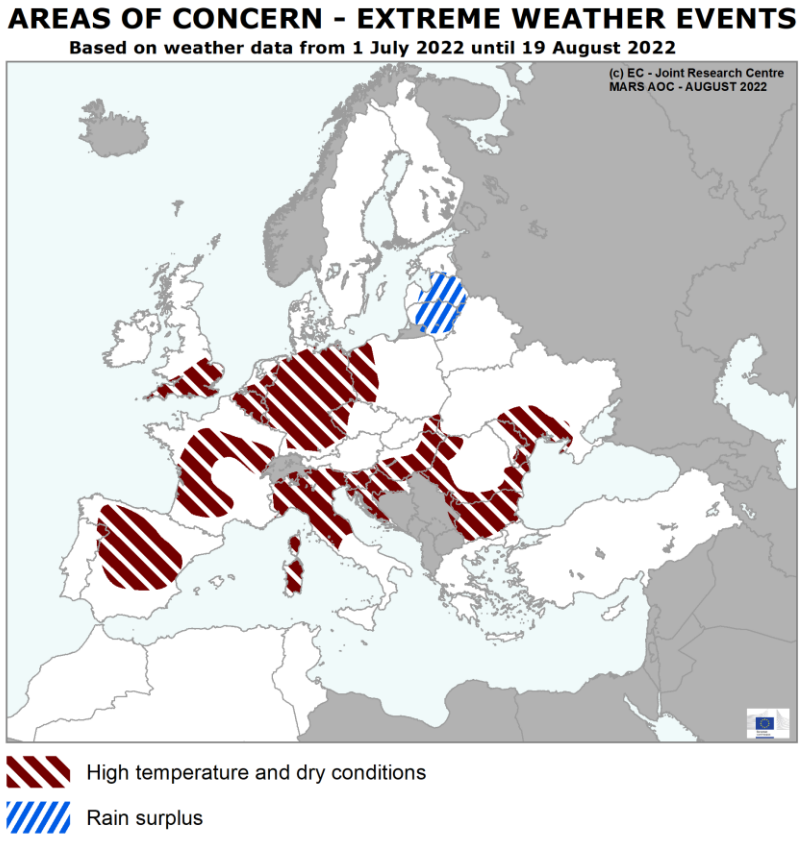

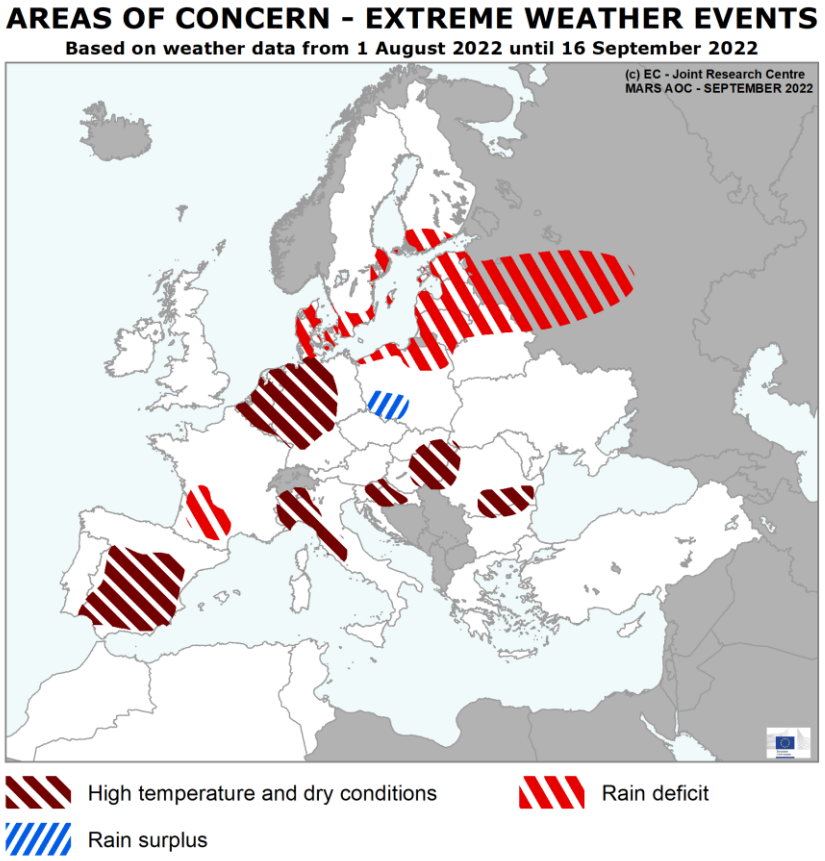

- EU on edelleen viljojen nettoviejä 2022/23.
- Syyskylvöala vuodelle 2023/24? Säätila ja lannoitteiden hinta & saatavuus?
- Kotieläinsektorilla tuottajahinnat ovat viime vuotta selvästi korkeammalla. Esimerkiksi keskimääräinen sian teurashinta oli ennätystasolla syyskuussa
- Saman aikaisesti kohonnet tuotantokustannukset eivät tuo helpotusta kotieläinsektorin taloustilanteeseen. Tilanne jatkunut jo pitkään.
- EU:n kotieläinsektorilla vientitoimintaa haittaa pitkittynyt lintuinfluenssatilanne (HPAI) ja afrikkalaisen sikaruton (ASF) esiintyminen joissakin jäsenvaltioissa

Arvio vuoden 2022 satotilanteesta (Luke, 23.9.2022)

Kahden heikon satovuoden jälkeen Suomen viljasato palautuu keskinkertaiseksi vuonna 2022. Luken satoarvion mukaan viljasato on lähes 3,6 miljardia kiloa. Kaurasato on lähes 20 % kymmenen vuoden keskimääräistä satoa suurempi, ruissato on jäämässä lähes -20 %. Ohrasato on 10 % keskimäärästä satoa pienempi.

- Viljasatoarvio yhteensä 3,55 miljardia kiloa (+37 %, verrattuna viime vuoteen)
  - ✓ Ohra 1,37 miljardia kiloa (+33 %)
  - ✓ Kaura 1,21 miljardia kiloa (+53 %)
  - ✓ Vehnä 0,87 miljardia kiloa (+28 %)
  - ✓ Ruis 0,07 miljardia kiloa (+4 %)
- Rypsi ja rapsi yhteensä 56 miljoonaa kiloa (+37 %)
- Peruna 552 miljoonaa kiloa (-1%)
- Herne 90 miljoonaa kiloa (+111 %)
- Härkäpapu 20 miljoonaa kiloa (+69 %)